

Lieta C-33/23

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2023. gada 24. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Landesgericht Korneuburg (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 24. janvāris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

AA AG

Atbildētāji apelācijas tiesvedībā:

VM

AG GmbH

[..]

AUSTRIJAS REPUBLIKA

LANDESGERICHT KORNEUBURG

LĒMUMS

Landesgericht Korneuburg [Kornoiburgas apgabaltiesa] kā apelācijas instances tiesa [..] saistībā ar lietām:

[A] prasītāja V***** M***** [..]¹ [..]pret atbildētāju A***** A***** AG [..] par **EUR 250,00** un procentu samaksu un izmaksu segšanu (**22 R 224/22d**);

[B] prasītāja A***** G***** GmbH [..]pret atbildētāju A***** A***** AG [..] par **EUR 800,00** un procentu samaksu un izmaksu segšanu (**22 R 10/23k**);

¹ [..]

tiesvedībā par attiecīgo atbildētāju apelācijas sūdzībām par šādiem *Bezirksgericht Schwechat* [Švehatas pirmās instances tiesas] spriedumiem:

[A] 1.9.2022., 24 C 203/22s-7, un

[B] 26.10.2022., 27 C 174/22y-9,

slēgtā sēdē nolēma:

[I] [...] [valsts tiesvedību apvienošana]

[II] Pamatojoties uz LESD 267. pantu, uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus **prejudiciāla nolēmuma** sniegšanai:

1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (turpmāk tekstā – “Aviopasažieru tiesību regula”) 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts kopsakarā ar Šveices Konfederācijas un Eiropas Kopienas 1999. gada 21. jūnija Nolīgumu par gaisa transportu (turpmāk tekstā – “GTN”) – Kopienas un Šveices Gaisa transporta komitejas 2010. gada 26. novembra Lēmuma Nr. 2/2010 redakcijā – ir jāinterpretē tādējādi, ka lidojumu maršruts, kurš sastāv no diviem savienotajiem reisiem ar izlidošanu no Šveices Konfederācijas teritorijas, pārsēšanos dalībvalsts teritorijā un galamērķi trešās valsts teritorijā un kura apkalpojošais gaisa pārvadātājs turklāt ir Kopienas uzņēmums, ietilpst Aviopasažieru tiesību regulas piemērošanas jomā?

2) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 Aviopasažieru tiesību regulas) 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts kopsakarā ar Šveices Konfederācijas un Eiropas Kopienas 1999. gada 21. jūnija Nolīgumu par gaisa transportu (GTN) – Kopienas un Šveices Gaisa transporta komitejas 2010. gada 26. novembra Lēmuma Nr. 2/2010 redakcijā – ir jāinterpretē tādējādi, ka lidojumu maršruts, kurš sastāv no diviem savienotajiem reisiem ar izlidošanu no trešās valsts teritorijas, pārsēšanos dalībvalsts teritorijā un galamērķi Šveices Konfederācijas teritorijā un kura apkalpojošais gaisa pārvadātājs ir Kopienas uzņēmums, ietilpst Aviopasažieru tiesību regulas piemērošanas jomā?

[III] [...] [tiesvedības apturēšana]

PAMATOJUMS:

[I.] [...] [atsauce uz valsts tiesību aktiem]

[II] Par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu:

[A] **22 R 224/22d**

Par faktiskajiem apstākļiem:

Prasītājam bija apstiprināta, vienota rezervācija lidojumu maršrutam ar reisiem OS 774 no Belgradas (Serbija) uz Vīni (Austrija) un OS 575 no Vīnes uz Ženēvu (Šveice), kurus atbildētājam bija ieplānots veikt 2020. gada 30. jūlijā.

Lidojums reisā OS 774 no Belgradas uz Vīni tika veikts. Lidojums reisā OS 575 no Vīnes uz Ženēvu tika atcelts, un prasītājs par to tika informēts mazāk nekā septiņas dienas iepriekš. Aizstājošs pārvadājums nenotika. Šajā lidojumu maršrutā attālums no Belgradas līdz Ženēvai nepārsniedz 1500 km.

Prasītājs savā 2020. gada 20. jūlija vēstulē lūdza atbildētāju samaksāt kompensāciju 250,00 EUR apmērā un noteica samaksas termiņu – 2020. gada 3. augustu.

Par pamatlietu:

Prasītājs, pamatojoties uz Aviopasažieru tiesību regulas 5. panta 1. punkta c) apakšpunktu kopsakarā ar 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu, lūdza tiesu piespriest kompensācijas 250 EUR apmērā un procentu samaksu, norādot, ka Aviopasažieru tiesību regula ir piemērojama arī aplūkojamajam lidojumu maršrutam.

Atbildētāja iebilda pret šo prasījumu un lūdza prasību noraidīt, norādot, ka pasažiera lidojums neesot sācies lidostā, kas atrastos dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līguma noteikumi. Arī galamērķis neesot bijusi kāda Eiropas Savienības lidosta. Tā kā Aviopasažieru tiesību regula šeit neesot piemērojama, nekāda kompensācija pasažierim nepienākoties.

Ar **pārsūdzēto spriedumu** pirmās instances tiesa piesprieda atbildētājam samaksāt 250,00 EUR un procentus, kā arī atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Juridiskā ziņā tā iepriekš izklāstītos – daļēji nestrīdīgos, daļēji uz valsts procesuālo tiesību aktu (*Zivilprozessordnung* [Civilprocesa likuma] 501. panta 1. punkts) pamata neapstrīdami konstatētos – faktiskos apstākļus rezumējoši novērtēja tā, ka, pamatojoties uz 1999. gada 21. jūnijā noslēgto Šveices Konfederācijas un Eiropas Kopienas 1999. gada 21. jūnija Nolīgumu par gaisa transportu (GTN), kurā grozījumi izdarīti ar Kopienas un Šveices Gaisa transporta komitejas 2006. gada 18. oktobra Lēmumu Nr. 1/2006 (formāli pielāgots ar 2020. gada 26. novembra Lēmumu Nr. 2/2020), Aviopasažieru tiesību regula esot piemērojama arī aplūkojamajam lidojumu maršrutam. Atbildētāja neesot izvirzījusi argumentus par ārkārtēju apstākļu esamību vai adekvātu pasākumu veikšanu. Tāpēc prasītājam esot tiesības uz kompensāciju prasītajā apmērā.

Pret šo spriedumu ir vērsta atbildētājas apelācijas sūdzība, kuras pamatojumā ir izvirzīts apgalvojums par nepareizu juridisko novērtējumu un ar kuru tiek lūgts mainīt pārsūdzēto spriedumu tādējādi, ka tas kopumā tiek noraidīts; pakārtoti tiek celta atcelšanas prasība.

Prasītājs lūdz noraidīt šo apelācijas sūdzību.

Landesgericht Korneuburg kā apelācijas tiesai otrajā un pēdējā instancē ir jālemj par šo prasītāja prasījumu.

[B] 22 R 10/23k

Par faktiskajiem apstākļiem:

Pasažieriem *L***** N***** un S***** C****** bija apstiprināta, vienota rezervācija lidojumu maršrutam ar reisiem OS 568 no Cīrihes (Šveice) uz Vīni (Austrija) un OS 899 no Vīnes uz Marakešu (Maroka), kurus atbildētājai bija iepļānots veikt 2019. gada 8. septembrī.

Lidojums reisā OS 568 no Cīrihes uz Vīni aizkavējās, un līdz ar to pasažieri nokavēja savienoto lidojumu reisā OS 899 un savu galamērķi Marakešu sasniedza ar vairāk nekā trīs stundu nokavējumu. Šajā lidojumu maršrutā attālums no Cīrihes līdz Marakešai ir lielāks par 1500 km (bet nepārsniedz 3500 km).

Pasažieri savas tiesības uz Aviopasažieru tiesību regulas 7. pantā paredzēto kompensāciju (ar *A***** Ltd* starpniecību galu galā) cedēja prasītājai, kas šo cesiju pieņēma.

Prasītāja prasīja, lai atbildētāja tai samaksātu kompensāciju pavisam 800 EUR apmērā.

Par pamatlietu:

Prasītāja, pamatojoties uz Aviopasažieru tiesību regulas 5. panta 1. punkta c) apakšpunktu kopsakarā ar 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu, lūdza piespriest samaksāt tai kompensāciju 800,00 EUR apmērā un procentus, norādot, ka Aviopasažieru tiesību regula ir piemērojama arī aplūkojamajam lidojumu maršrutam.

Atbildētāja iebilda pret šo prasījumu un lūdza prasību noraidīt, norādot, ka pasažieru lidojums neesot sācies lidostā, kas atrastos dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līguma noteikumi. Arī galamērķis neesot bijis kāda Eiropas Savienības lidosta. Tā kā Aviopasažieru tiesību regula šeit neesot piemērojama, nekāda kompensācija pasažieriem nepienākoties.

Ar **pārsūdzēto spriedumu** pirmās instances tiesa piesprieda atbildētājai samaksāt 800,00 EUR un procentus, kā arī atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Juridiskā ziņā tā iepriekš izklāstītos – daļēji nestrīdīgos, daļēji uz valsts procesuālo tiesību aktu

(Civilprocesa likuma 501. panta 1. punkts) pamata neapstrīdami konstatētos – faktiskos apstākļus rezumējoši novērtēja tā, ka, pamatojoties uz 1999. gada 21. jūnijā noslēgto Šveices Konfederācijas un Eiropas Kopienas 1999. gada 21. jūnija Nolīgumu par gaisa transportu (GTN), kurā grozījumi izdarīti ar Kopienas un Šveices Gaisa transporta komitejas 2006. gada 18. oktobra Lēmumu Nr. 1/2006 (formāli pielāgots ar 2020. gada 26. novembra Lēmumu Nr. 2/2020), Aviopasažieru tiesību regula esot piemērojama arī aplūkojamajam lidojumu maršrutam. Atbildētāja neesot izvirzījusi argumentus par ārkārtēju apstākļu esamību vai adekvātu pasākumu veikšanu. Tāpēc prasītājam esot tiesības uz kompensāciju prasītājā apmērā.

Pret šo spriedumu ir vērsta atbildētājas apelācijas sūdzība, kuras pamatojumā ir izvirzīts apgalvojums par nepareizu juridisko novērtējumu un ar kuru tiek lūgts mainīt pārsūdzēto spriedumu tādējādi, ka tas kopumā tiek noraidīts; pakārtoti tiek celta atcelšanas prasība.

Prasītāja lūdz noraidīt šo apelācijas sūdzību.

Landesgericht Korneuburg kā apelācijas tiesai otrajā un pēdējā instancē ir jālemj par šo prasītājas prasījumu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem:

[1] Galvenais priekšnosacījums prasītāju tiesībām uz Aviopasažieru tiesību regulas 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto kompensāciju ir tas, ka attiecīgie lidojumu maršruti ietilpst Aviopasažieru tiesību regulas piemērošanas jomā.

[2] Saskaņā ar Aviopasažieru tiesību regulas 3. panta 1. punktu regulu piemēro:

a) pasažieriem, kas izlido no lidostas kādas dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līgums, vai

b) pasažieriem, kas izlido no trešās valsts lidostas uz lidostu kādas dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līgums, ja vien viņi šajā trešā valstī nav saņēmuši atlīdzinājumu vai kompensāciju un [atbalstu] un ja vien attiecīgais apkalpojošais gaisa pārvadātājs ir Kopienas pārvadātājs.

[3] Izskatāmajās lietās nedz lidojumu maršruta izlidošanas vieta, nedz galamērķis nav Eiropas Savienības dalībvalstī; lietā [A] izlidošanas vieta atrodas trešās valsts teritorijā, bet ielidošanas vieta – Šveices Konfederācijas teritorijā; lietā [B] izlidošanas vieta atrodas Šveices Konfederācijas teritorijā, bet ielidošanas vieta – trešās valsts teritorijā.

Šīs izpratnes pamatā ir līdzšinējā Eiropas Savienības Tiesas judikatūra, saskaņā ar kuru tāds lidojumu maršruts ar vienreizēju vai vairākkārtēju pārsēšanos, kurš ir vienas rezervācijas priekšmets, saistībā ar Aviopasažieru tiesību regulā paredzētajām pasažieru tiesībām uz kompensāciju ir uzskatāms par vienu kopumu,

tāpēc Aviopasažieru tiesību regulas piemērojamība ir izvērtējama, ņemot vērā lidojumu maršruta pirmo izlidošanas vietu un galamērķi (EST spriedumi, 2019. gada 11. jūlijs, *Ceske aerolinie*, 16. punkts, 2020. gada 12. novembris, *KLM Royal Dutch Airlines*, C-367/20, 19. punkts, 2022. gada 24. februāris, *Airhelp*, C-451/20, 26. punkts un 2022. gada 6. oktobris, *flightright GmbH*, C-436/21, 23. punkts). Apstākļi, ka pārsēšanās lidosta atrodas dalībvalsts teritorijā, neizraisa Aviopasažieru tiesību regulas piemērojamību (EST spriedums, 2022. gada 24. februāris, *Austrian Airlines*, C-451/20, 41. punkts).

[4] 1999. gada 21. jūnijā noslēgtais Šveices Konfederācijas un Eiropas Kopienas Nolīgums par gaisa transportu (GTN) ietver noteikumus Nolīguma pusēm u civilās aviācijas jomā (GTN 1. pants). Tā preambulā ir teikts, ka Nolīguma puses starptautiskās civilās aviācijas integrētā rakstura dēļ vēlas saskaņot Eiropas gaisa transporta noteikumus.

GTN 1. nodaļas 1. panta 1. punktā kā mērķis ir minēta noteikumu izstrāde, kuri Nolīguma pusēm ir jāievēro civilās aviācijas jomā.

Saskaņā ar GTN 2. pantu šā Nolīguma noteikumus un tā pielikumu piemēro tādā apmērā, kādā tas attiecas uz gaisa transportu vai jautājumiem, kas tieši saistīti ar gaisa transportu, kā minēts Nolīguma pielikumā.

GTN 23. panta 1. punktā ir noteikts, ka Nolīgums neierobežo nevienas tā puses tiesības, ievērojot nediskriminācijas principu un šā Nolīguma noteikumus, vienpusēji grozīt savus tiesību aktus kādā jomā, ko reglamentē šis Nolīgums.

GTN 32. pantā ir noteikts, ka Nolīguma pielikums ir tā sastāvdaļa.

Saskaņā ar šo pielikumu, kur vien šajā pielikumā norādītajos tiesību aktos ir norādes uz Kopienas dalībvalstīm vai prasības par saistību ar tām, Nolīguma vajadzībām šāda norāde ir jāsaprot kā vienlīdz piemērojama arī Šveicei vai kā prasības par saistību ar Šveici.

Ar Lēmumu Nr. 1/2006, kuru 2006. gada 18. oktobrī pieņēma Kopienas un Šveices Gaisa transporta komiteja (un kurš formāli pielāgots ar 2010. gada 26. novembra Lēmumu Nr. 2/2020), GTN (citastarp) tika grozīts tādējādi, ka pielikuma 6. punktā tika iekļauta Aviopasažieru tiesību regula (tagad jau atceltās Regulas Nr. 295/91 vietā).

Tādēļ iesniedzējtiesa sliecas uzskatīt, ka jau GTN formulējums un acīmredzamais mērķu uzstādījums liecina par Aviopasažieru tiesību regulas neierobežotu piemērojamību arī Šveices teritorijā.

[5] Šajā ziņā *Zivilgericht des Kantons Basel-Stadt* [Bāzeles pilsētas kantona Civiltiesā], atsaucoties uz GTN 15. pantu, kurā Šveices un Kopienas aviācijas uzņēmumiem ir piešķirtas tiesības veikt satiksmi maršrutos starp Šveici un Eiropas Savienību, kā arī Eiropas Savienībā, uzskata, ka Aviopasažieru tiesību

regula ir piemērojama tikai šādā apmērā (nolēmumi, 11.03.2011., V.2010.1734; 15.05.2012, V.2012.213).

Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka to var atspēkot ar argumentu, ka GTN 15. pants par savstarpēju satiksmes tiesību piešķiršanu ir tikai viens Nolīguma aspekts, kam nav nekādas acīmredzamas saiknes ar tiesību piešķiršanu pasažieriem.

[6] Turpretī *Schweizer Bundesamt für Zivilluftfahrt* [Šveices Federālā civilās aviācijas pārvalde; turpmāk tekstā – “BAZL”] acīmredzot uzskata, ka neatkarīgi no aviosabiedrības Aviopasažieru tiesību regula attiecas vismaz uz jebkuru izlidošanu no Šveices (<www.bazl.admin.ch/bazl/de/home/gutzuwissen/fluggastrechte.html>). Tad tai – kā šeit lietā [A] – vajadzētu attiekties arī uz jebkuru lidojumu, kura galamērķis ir Šveice, ja vien ir izpildīti pārējie Aviopasažieru tiesību regulas 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētie nosacījumi.

Pagaidām iesniedzējtiesa izdara šādus pieņēmumus:

- Apkalpojošais gaisa pārvadātājs abos maršruta lidojumos – atbildētāja – ir Kopienas aviācijas uzņēmums.
- Kompensācijas saņemšana trešā valstī ir uzskatāma par faktu, kas dzēš prasījuma tiesības un kura apkalpojošajam gaisa pārvadātājam kā atbildētājam būtu jāapgalvo un jāpierāda atbilstoši vispārējiem principiem. Taču atbildētāja saistībā ar šo nav iesniegusi nekādus procesuālos dokumentus.

[6] Arī (Vācijas) *Bundesgerichtshof* [Federālā Augstākā tiesa; turpmāk tekstā – “BGH”] savos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu (09.04.2013., X ZR 105/12, un 22.06.2021., X ZR 15/20), kas attiecas uz piemērojamību regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, pauda uzskatu, ka līdz ar Aviopasažieru tiesību regulas attiecināšanu uz Šveices teritoriju, kā tas izdarīts ar GTN, regulas darbības jomā ietilpst arī lidojumi ar izlidošanu no Šveices teritorijas un ar galamērķi trešā valstī.

Vācijas *BGH* attiecībā uz to ir norādījusi, ka Nolīguma par gaisa transportu pielikuma, kas ar Gaisa transporta komitejas Lēmumu Nr. 2/2010 tika pieņemts jaunā redakcijā, otrajā ievilkumā ir noteikts: kur vien pielikumā norādītajos tiesību aktos ir norādīts uz Eiropas Kopienas vai Eiropas Savienības dalībvalstīm, šajā nolīgumā šāda norāde ir jāsaprot kā vienlīdz piemērojama arī Šveicei. Tātad Aviopasažieru tiesību regulas 3. panta 1. punkts varētu būt piemērojams tā, ka attiecībā uz šīs regulas prasībām pietiek ar to, ka reisa izlidošanas vieta vai, ja gaisa pārvadātāja sabiedrības juridiskā adrese ir Eiropas Savienībā vai Šveicē, ielidošanas vieta atrodas Šveicē. Šāda Nolīguma par gaisa transportu un tā pielikuma interpretācija atbilstot ne vien tā tekstam, bet arī šā nolīguma preambulā formulētajam mērķim savstarpēji saskaņot noteikumus par gaisa transportu Eiropā, tos attiecinot arī uz Šveices teritoriju. Tātad aviosabiedrības Šveicē var strādāt un tām ir jāstrādā ar tiem pašiem noteikumiem, ar kuriem gaisa pārvadātāji darbojas Eiropas Savienības dalībvalstīs. Tādā gadījumā patērētājiem un

aviosabiedrību klientiem Šveicē būtu jāpiedāvā tādi paši kvalitātes standarti un tātad arī būtu jābūt iespējai attiecībās ar šo uzņēmumu Šveicē izmantot tādas pašas tiesības kā Eiropas Savienības dalībvalstīs, savukārt uz gaisa transporta uzņēmumiem ir jāattiecas tādiem pašiem konkurences noteikumiem. Ar to nebūtu saderīgs tas, ja Aviopasažieru tiesību regula būtu piemērojama tikai attiecībā uz pasažieriem, kuri no lidostas Šveices teritorijā izlido uz lidostu, kas atrodas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā.

[a] Tomēr saistībā ar X ZR 105/12 (C-259/13) uzsāktā prejudiciālā nolēmuma tiesvedība tika izslēgta no Eiropas Savienības Tiesas reģistra.

[b] Ar šo saistītais otrais prejudiciālais jautājums, kas tika uzdots prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā (C-436/21), kura uzsākta par X ZR 15/20, Eiropas Savienības Tiesai, pamatojoties uz iznākumu saistībā ar pirmo prejudiciālo jautājumu, vairs nebija jāizskata.

[7] Arī *Amtsgericht Hannover* [Hannoveres pirmās instances tiesas] lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par Aviopasažieru tiesību regulas 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanu lidojumu maršrutam no trešās valsts uz Šveici (C-3/15) ir izslēgts no Eiropas Savienības Tiesas reģistra.

[8] Prejudiciālo jautājumu izskatīšana apelācijas tiesai ir nepieciešama, lai pieņemtu galīgu nolēmumu par apelācijas sūdzībām. Apelācijas tiesa uzskata, ka šie nav *acte clair* gadījumi.

Ja Tiesa uz prejudiciālajiem jautājumiem atbildēs apstiprinoši, attiecīgo prasītāju tiesības uz kompensāciju ir pamatotas, bet attiecīgo atbildētāju apelācijas sūdzības būtu jānoraida. Ja Tiesa uz prejudiciālajiem jautājumiem atbildēs noliedzoši, attiecīgo prasītāju tiesības uz kompensāciju nav pamatotas; attiecīgās atbildētājas apelācijas sūdzība būtu jāapmierina un pirmās instances spriedumi būtu jāgroza tā, ka prasības tiek noraidītas. Lai iesniedzējtiesa varētu pieņemt nolēmumus, ir nepieciešamas atbildes uz prejudiciālajiem jautājumiem.

[III] [...] [norāde uz valsts tiesībām]

***Landesgericht Korneuburg*, [...]**

Kornoiburga, 24.1.2023.

[...]